

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przeliczył A. M. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 53662, 84 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął : podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 347, 95 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 28, 50 % - wyliczony z przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. 1974 - 1983 przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) ; okresy składkowe (tj. 8 lat – 96 miesięcy) , nieskładkowe (5 miesięcy, 27 dni – tj. 5 miesięcy) , okresy sprawowania opieki nad dziećmi (6 lat – tj. 72 miesiące) przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok ; współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 65, 67 % ; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

(decyzja - k.24 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 24 października 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku A. M. przyznał jej emeryturę od dnia 10 października 2016 r. tj. od daty nabycia uprawnień. W treści decyzji wskazano, że do jej obliczenia przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 129736, 28 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 185022, 60 zł , średnie dalsze trwanie życia tj. 250, 60 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 1256, 02 zł $[(129736, 28 \text{ zł} + 185022, 60 \text{ zł}) : 250, 60]$. Łączna kwota emerytury z FUS oraz okresowej emerytury kapitałowej wyniosła 2 438,27 zł. Po naliczonych świadczeniach bieżących, potrąceniach i odliczeniach wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie 1100, 15 zł.

(decyzja - k.17 plik I akt ZUS)

W dniu 21 listopada 2016 r. A. M. złożyła odwołanie od ww. decyzji, w którym wniosła o uwzględnienie do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzeń otrzymywanych w okresie od 1980 r. do 1983 r. Tj. czasu jej przebywania przez wnioskodawczynię na urlopie wychowawczym, jednak w tymże okresie pozostawała ona zatrudniona w Ł. (...). Ubezpieczona wniosła o uwzględnienie kwoty jej faktycznych zarobków do wyliczenia kapitału początkowego, tym samym kwoty emerytury.

(odwołanie - k.2)

W odpowiedzi na odwołanie, która wpłynęła od Sądu Okręgowego w Łodzi , w dniu 19 grudnia 2016 roku, organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania

/odpowiedź na odwołanie k. 3/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni A. M. urodziła się (...)

(okoliczności bezsporne)

W dniu 15 września 2016 r. A. M. złożyła wniosek o emeryturę i w związku z nim, zaskarżoną decyzją z dnia 24 października 2016 roku, organ rentowy ustalił wysokość przysługującej jej emerytury.

(wniosek - k. 1-8, plik I akt ZUS , decyzja - k.17 plik I akt ZUS , decyzja - k.24 plik II akt ZUS)

Do wyliczenia najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawczyni, organ rentowy przyjął następujące, osiągnięte przez nią dochody:

- za rok 1989 – 2 481 096, 00 zł , wskaźnik 0, 00 %.
- za rok 1990 – 12 355 644, 00 zł , wskaźnik 0, 00 %.
- za rok 1991 – 21 400, 00 zł , wskaźnik 0, 00 %.
- za rok 1992 – 35 220 000, 00 zł , wskaźnik 0, 00 %.
- za rok 1993 – 47 940 000, 00 zł , wskaźnik 0, 00 %.
- za rok 1994 – 63 936 000, 00 zł , wskaźnik 14, 86 %.
- za rok 1995 – 8 431, 44 zł , wskaźnik 10, 09 %.
- za rok 1996 – 10 476, 00 zł , wskaźnik 0, 00 %.
- za rok 1997 – 12 743, 00 zł , wskaźnik 33, 19 %.
- za rok 1998 – 14 873, 00 zł , wskaźnik 40, 34 %.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego - k.18 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 21 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przeliczył A. M. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 53662, 84 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął : podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 347, 95 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 28, 50 % - wyliczony z przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. 1974 - 1983 przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) ; okresy składkowe (tj. 8 lat – 96 miesięcy) , nieskładkowe (5 miesięcy, 27 dni – tj. 5 miesięcy) , okresy sprawowania opieki nad dziećmi (6 lat – tj. 72 miesiące) przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok ; współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 65, 67 % ; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

(decyzja - k.24 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 24 października 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku A. M. przyznał jej emeryturę od dnia 10 października 2016 r. tj. od daty nabycia uprawnień. W treści decyzji wskazano, że do jej obliczenia przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 129736, 28 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 185022, 60 zł , średnie dalsze trwanie życia tj. 250, 60 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 1256, 02 zł $[(129736, 28 \text{ zł} + 185022, 60 \text{ zł}) : 250, 60]$. Łączna kwota emerytury z FUS oraz okresowej emerytury kapitałowej wyniosła 2 438,27 zł. Po naliczonych świadczeniach bieżących, potrąceniach i odliczeniach wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie 1100, 15 zł.

(decyzja - k.17 plik I akt ZUS)

W okresie od 1 września 1974 r. do 25 maja 1985 r. A. M. była zatrudniona w Ł. (...) na stanowisku instruktora kulturalno – wychowawczego w pełnym wymiarze czasu pracy.

(świadcstwo pracy - k.14)

Z treści zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 października 2003 r. wynika, że z tytułu zatrudnienia w Ł. (...) osiągnęła następujące wynagrodzenie:

- za 1974 r.- 7300 zł
- za 1975 r. – 20800 zł
- za 1976 r. – 21400 zł
- za 1977 r. – 27600 zł
- za 1978 r. – 29100 zł
- za 1979 r. – 11200 zł.

Wskazane powyżej wartości odpowiadają faktycznie osiąganym przez wnioskodawczynię kwotom wynagrodzeń.

(zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 15)

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2017r. Sąd zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych do **hipotetycznego** wyliczenia wysokości **kapitału początkowego** i emerytury wnioskodawczyni, z uwzględnieniem wynagrodzeń, wykazanych w powyższym zaświadczeniu.

Organ rentowy – hipotetycznie - wyliczył kapitał początkowy w następujący sposób – do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, ZUS przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. w okresie od 1.01.1974 do 31.12.1983r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 34,33%. Uwzględnione - okresy składkowe- 8 lat czyli 96 miesięcy , okresy nieskładkowe – 5 miesięcy 27 dni i okresy sprawowania opieki nad dziećmi : 6 lat ; łącznie okresy nieskładkowe : 77 miesięcy . Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998r. - wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 65,67%

Obliczenie wartości kapitału początkowego 296, 92 x 209 miesięcy (średnie dalsze trwanie życia) = **56 413, 28 zł.**

(hipotetyczne wyliczenia ZUS - k.83 – 84)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z ww. dokumentów.

Na podstawie załączonej dokumentacji płacowej, z okresu zatrudnienia ubezpieczonej w Ł. (...), organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia wysokości świadczenia dla ubezpieczonej. Sąd przyjął powyższe wyliczenie za wiarygodne, albowiem Sąd nie odnalazł przyczyn do odmówienia wiary dowodom zebranych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy , że w niniejszym postępowaniu, Sąd rozpatrywał zarówno zasadność wydanej w stosunku do wnioskodawczyni decyzji z dnia 21 września 2016 roku, ustalającej wartość kapitału początkowego , jak i zasadność decyzji z dnia 24 października 2016 roku, określającej w stosunku do wnioskodawczyni wysokość należnej jej emerytury.

Kwestiami spornymi, do których sprowadziła się istota postępowania, były okresy zatrudnienia i wynagrodzenia, jakie osiągała wnioskodawczyni, w trakcie zatrudnienia w Ł. (...) w okresie od 1 września 1974 r. do 25 maja 1985 r. Podkreślić należy ,iż wskazane sporne okresy, dotyczyły pracy wnioskodawczyni, przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej tj. przed 1 stycznia 1999 r., i tym samym, ewentualne wykazanie przez nią wyższych wartości

wynagrodzenia, mogłoby zmienić wartość ustalonego kapitału początkowego, a tym samym, wysokość należnego jej świadczenia emerytalnego.

W myśl art. 173 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Zgodnie z ust 2 kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Zgodnie z ust 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 174 ust 1 cytowanej ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Zgodnie z ust 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: **1)** okresy składkowe, o których mowa w art. 6, **2)** okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, **3)** okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust. 3 art. 174, ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 15 cyt. ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

W myśl z kolei zaś art.16 cyt. Ustawy, przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 185 ust. 1 cyt. ustawy przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 184 kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Do przeliczonego kapitału początkowego stosuje się przepisy art. 173 ust. 3-6.

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy, wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, za podstawę wymiaru składek, przyjmuje się kwotę obowiązującą w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art.15 ust.2a ww. ustawy).

Zgodnie z § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237 poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana tu regulacja, wyrażona także w poprzednio obowiązującym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10 poz. 49 ze zm.) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak m. in. Sąd Najwyższy w wyroku z 25.07.1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324 a także Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrok z dnia 4.03.1997r. - III AUa 105/97,

Apel. W-wa 1997/2/7 Sąd Apelacyjny w Rzeszowie z dnia 27.06.1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sąd Apelacyjny w Białymstoku III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń ubezpieczonego. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Sąd podziela ww. stanowiska, podobnie jak stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 3 września 2013 roku o sygn. akt III AUa 303/13 (Lex nr 1366097), że Sąd nie może ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna.

Należy podkreślić, iż Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art.473 k.p.c. i sprawie, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe.

Wskazać należy, że A. M. urodziła się (...), (art.24 ust.1a punkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.). Wobec, zatem, osiągnięcia wieku emerytalnego w 2015 roku, emerytura wnioskodawczyni musiała zostać ustalona w **oparciu o art.26 ww. ustawy.**

W myśl wskazanego artykułu, emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia, ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawczyni wykazała, że w latach 1974 - 1985 osiągała wynagrodzenie wyższe niż przyjęte przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji dotyczącej ustalenia wartości kapitału początkowego.

Skutkowało to, na podstawie **art.477¹⁴§2 k.p.c.**, zmianą zaskarżonej decyzji i przyjęciem, do ustalenia wysokości emerytury A. M., wysokości kapitału początkowego w kwocie 56413, 28 zł , obliczonego z 10 kolejnych lat kalendarzowych: 1 stycznia 1974 – 31 grudnia 1983 roku z wskaźnikiem podstawy wymiaru 34, 33 %, uwzględniając okres przebywania na zasiłku macierzyński od 1 stycznia 1980 roku z wynagrodzeniem 2800 zł miesięcznie, a od 1 grudnia 1983 roku – 3200 zł miesięcznie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji., wyrażając zgodę na wypożyczenie. akt ZUS .

A.L